

УДК 336.71:061.1ЄС

РУДІК Надія Михайлівна,
канд. наук держ. упр., доц. каф. права
та європ. інтеграції ДРІДУ НАДУ

БАНКІВСЬКИЙ СОЮЗ ЄС: КЛЮЧОВІ ЕЛЕМЕНТИ ТА ПОВНОВАЖЕННЯ

Аналізується процес створення в ЄС Банківського союзу в контексті поглиблення фінансової інтеграції держав-членів та розбудови повноцінного Економічного і монетарного союзу. Розглядаються ключові елементи Банківського союзу: Єдиний механізм банківського нагляду, Єдиний механізм роботи з проблемними банками та Програма гарантування депозитів. Робиться висновок про те, що попри певні недоліки Банківський союз має вирішальне значення для виживання єврозони і всієї європейської економіки.

Ключові слова: фінансово-економічна криза, європейська інтеграція, фінансова інтеграція ЄС, Економічний і монетарний союз, Банківський союз.

Рудик Н. М. Банковский союз ЕС: ключевые элементы и полномочия

Анализируется процесс создания в ЕС Банковского союза в контексте углубления финансовой интеграции государств-членов и построения полноценного Экономического и монетарного союза. Рассматриваются ключевые элементы Банковского союза: Единый механизм банковского контроля, Единый механизм работы с проблемными банками и Программа гарантирования депозитов. Делается вывод о том, что, несмотря на некоторые недостатки, Банковский союз имеет решающее значение для выживания еврозоны и всей европейской экономики.

Ключевые слова: финансово-экономический кризис, европейская интеграция, финансовая интеграция ЕС, Экономический и финансовый союз, Банковский союз.

Rudik N. M. EU Banking Union: key elements and competences

This paper analyses a process of EU Banking union creation in the context of deepening financial integration of the Member States and building a genuine Economic and

Monetary Union. Author examines the key elements of the Banking union: Single Supervisory Mechanism, Single Resolution Mechanism, and Deposit Guarantee Schemes. It is concluded that despite some flaws Banking union is crucial for the survival of the euro area and the entire European economy.

Key words: financial and economic crisis, European integration, EU financial integration, Economic and Monetary Union, Banking union.

Постановка проблеми. Фінансово-економічна криза виразно підкреслила взаємозалежність між економіками всіх держав-членів ЄС, а також між економікою ЄС та іншими світовими економіками. Вона також виявила суттєві прогалини, недоліки і диспропорції в процесах вироблення політики на глобальному, європейському та національному рівнях. Із самого початку кризи ЄС та його держави-члени наполегливо працюють над перебудовою економічної моделі ЄС і відновленням своєї конкурентоспроможності. Із січня 2011 р. почала функціонувати європейська система фінансового контролю, а на порядку денному подальших реформ – завершення створення Банківського союзу та розбудови повноцінного Економічного і монетарного союзу (ЕМС). Поглиблення фінансової інтеграції ЄС стосується не лише держав-членів. Стабільна економіка та міцна фінансова система ЄС, зокрема єврозони, є передумовою фінансового здоров'я та сталого розвитку глобальної економіки, запорукою недопущення в майбутньому руйнівних наслідків фінансово-економічних криз. Для країн, які мають на меті стати членами ЄС, проводять відповідні реформи та адаптують національне законодавство до *acquis communautaire*, зміни, що відбуваються в правовій та інституційній системах Союзу у зв'язку з поглиблення фінансової інтеграції, є водночас і серйозним викликом, і можливістю реформувати власні економіки і фінанси, спираючись на досвід, інструменти і ресурси ЄС.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика поглиблення фінансової інтеграції ЄС та пов'язаних із цим процесом реформ є нині відносно малодослідженою, оскільки ЄС ще не завершив розбудову Банківського союзу та створення повноцінного ЕМС. Серед наукового доробку зарубіжних, зокрема європейських дослідників можна виділити праці Т. Кернера, Б. Вайгерта, Д. Елліотта, Т. Бека, Ч. Віплоца, К. Бух, Д. Гроса, Е. Карлетті, Ф. Аллена, в яких аналізуються

ключові елементи, наслідки, ризики і виклики створення Банківського союзу, правові проблеми, що виникають під час його розбудови, а також необхідні реформи та практичні заходи, до яких має вдатися ЄС для втілення в життя прийнятих рішень і досягнутих домовленостей у цій сфері.

Метою статті є з'ясування сутності і ключових елементів Банківського союзу ЄС у контексті поглиблення фінансової інтеграції держав-членів та розбудови повноцінного ЕМС.

Виклад основного матеріалу. Напередодні поширення Європейським континентом фінансово-економічної кризи в 2008 р. в ЄС функціонувало 27 різних систем регулювання банківської діяльності, заснованих переважно на національних правилах і рятувальних заходах, хоча на той час уже був створений певний мінімальний набір відповідних європейських правил та координаційних механізмів. Однак докризові правила і структури виявилися нездатними належним чином відреагувати на фінансову кризу, особливо її системний характер (так, в ЄС не існувало жодних інструментів боротьби з банкрутством великих транскордонних банків).

Починаючи з 2008 р. Європейська Комісія розробила і внесла близько 30 пропозицій [2] щодо поступового створення в ЄС надійного і більш ефективного фінансового сектору. Комісія виходила з того, що краще регульовані та контрольовані банки будуть сильнішими і стійкішими, а отже, працюватимуть на благо реального сектору економіки в цілому. Надійний фінансовий сектор також гарантуватиме, що платники податків не будуть розплачуватися за помилки банків. Усе це має створити міцне підґрунтя для фінансової стабільності в Європі, що є необхідною умовою для стійкого економічного відновлення. Банки мають відновити свою основну функцію, тобто знову почати кредитувати реальний сектор економіки, домогосподарства, мале і середнє підприємництво. Створення надійної фінансової основи функціонування єдиного внутрішнього ринку ЄС також кореспондується з виконанням ним своїх зобов'язань з фінансового регулювання в межах Великої двадцятки (G20).

Нескоординовані дії держав-членів у відповідь на банкрутство банків значно посилили зв'язок між банками і суверенним боргом, що призвело до тривожної фрагментації єдиного ринку кредитування і фінансування ЄС. Ця фрагментація є особливо руйнівною в межах зони євро, де послаблення трансмісійного механізму

грошово-кредитної політики і обмеження фінансування перешкоджають ефективному кредитуванню реального сектору економіки і, отже, економічному зростанню. Однак виявилось, що одного лише посилення надійності фінансового сектору ЄС недостатньо аби розірвати порочне коло кризових явищ. Ситуація, що склалася, потребувала глибшого і комплекснішого підходу, а саме забезпечення централізованого прийняття правил для всіх держав-членів і особливо для тих, хто має спільну валюту. У зв'язку із цим актуалізувалося питання поліпшення управління, поглиблення інтеграції та посилення солідарності в межах ЕМС.

На засіданні Європейської Ради в червні 2012 р. її голові було запропоновано «розробити у тісній співпраці з головами Європейської Комісії, Єврогрупи і Європейського центрального банку (ЄЦБ) конкретну дорожню карту з чітко встановленими строками розбудови повноцінного ЕМС» [10]. Вагомий внесок був зроблений Європейською Комісією, яка в травні 2012 р. опублікувала повідомлення «Дії щодо стабільності, зростання та робочих місць», в якому закликала до створення Банківського союзу, що передбачатиме створення системи єдиного фінансового контролю та єдиного фонду гарантування вкладів, а наприкінці листопада 2012 р. – повідомлення «Проект створення глибшого і повноцінного ЕМС – розпочинаючи європейське обговорення» [4]. Рішенням Європейської Ради від 14 грудня 2012 р. дорожня карта була погоджена. Процес створення ЕМС мав розпочатися із завершення, зміцнення і впровадження нової системи посиленого економічного врядування, прийняття Єдиного механізму банківського нагляду, а також нових правил відновлення та реорганізації банків і гарантування депозитів. Завершитись цей процес має створенням єдиного механізму роботи з проблемними банками.

В Європейській Комісії переконані, що поступовий рух в напрямі створення Банківського союзу, що включає в себе єдині централізовані механізми для нагляду та реструктуризації банків, є конче необхідним для забезпечення фінансової стабільності і зростання в зоні євро. Спираючись на потужну регуляторну систему, яка є спільною для всіх 28 членів єдиного внутрішнього ринку (єдиний збір правил), Європейська Комісія обрала всеосяжний підхід і запропонувала дорожню карту створення Банківського союзу, потенційно відкритого для участі всіх держав-членів, але в будь-якому випадку обов'язкового для 18 членів зони євро та їх 6 000 банків, 130 з яких є найбільшими.

Вирішальний крок на шляху розбудови Банківського союзу було зроблено 15 квітня 2014 р., коли Європейський Парламент прийняв три ключових законопроекти, необхідних для завершення законодавчої роботи в цьому напрямі: постанову про єдиний механізм роботи з проблемними банками, директиву про відновлення і надання допомоги банкам та директиву про програму гарантування депозитів [6]. Ці правові акти є взаємопов'язаними: директива про відновлення встановлює нові правила для всіх 28 держав-членів, які кладуть край старому механізму підтримки банків, що коштував платникам податків сотні мільярдів євро, постанова імплементує цю директиву в єврозоні та інших державах-членах, які братимуть участь у механізмі роботи з проблемними банками, а директива про гарантування депозитів зміцнює захист вкладників банків. Таким чином, банківський союз базуватиметься на трьох опорах:

I. *Єдиний механізм банківського нагляду* (ЄМБН), створений постановою Ради ЄС від 15 жовтня 2013 р. (набув чинності 4 листопада 2013 р.) у складі ЄЦБ та органів фінансового контролю держав-членів з метою виконання конкретних наглядових і регуляторних завдань, пов'язаних з фінансовою стабільністю найбільших і найважливіших банків єврозони. ЄМБН почне повноцінне функціонування в листопаді 2014 р. Основними положеннями ЄМБН є такі:

- ЄЦБ надано нових повноважень з нагляду за банками єврозони: ліцензування всіх банків у Європі; безпосередній контроль за великими банками, у тому числі всіма банками, активи яких перевищують 30 млрд євро або становлять щонайменше 20 % від ВВП своєї країни (близько 130 банків); моніторинг за станом нагляду, що здійснюється національними органами фінансового контролю за меншими за розміром банками. ЄЦБ у будь-який момент може прийняти рішення щодо безпосереднього контролю за однією або декількома з цих кредитних установ з метою забезпечення послідовного застосування високих стандартів нагляду;

- ЄЦБ має забезпечити належне і послідовне застосування в єврозоні єдиного зводу правил;

- цей механізм буде відкритий для всіх держав-членів, які не входять до єврозони;

- структура управління ЄЦБ складатиметься з окремої Контрольної комісії за підтримки керівного комітету, Керівної ради з правом відхилення проектів рішень,

підготовлених Контрольною комісією, а також з погоджувальної комісії; забезпечення чіткого поділу між монетарними і наглядовими функціями ЄЦБ.

У межах нової системи нагляду ЄЦБ безпосередньо наглядатиме за важливими кредитними установами. Він тісно співпрацюватиме з відповідними національними компетентними органами, щоб контролювати всі інші кредитні установи, які перебувають під загальним надглядом ЄЦБ. У будь-який момент ЄЦБ може прийняти рішення щодо взяття на себе відповідальності за менш значну кредитну установу.

II. *Єдиний механізм роботи з проблемними банками (ЄМРПБ)* покликаний забезпечити ефективне вирішення серйозних фінансових проблем, з якими можуть стикнутися банки. У випадку транскордонних банкрутств цей механізм буде набагато ефективнішим за мережі відповідних національних органів, що дозволить уникнути ризиків поширення кризових явищ. Наприкінці березня 2014 р. Європейський Парламент і Рада ЄС підтримали пропозицію Комісії щодо створення ЄМРПБ, який почне функціонувати з 1 січня 2015 р. (функції реорганізації банків та залучення тримачів облігацій у процес надання екстреної фінансової допомоги здійснюватимуться з 1 січня 2016 р.). ЄМРПБ застосовуватиметься до всіх банків, які контролюються ЄМБН. Держави-члени, що не входять в єврозону, але які приєдналися до ЄМБН, приєднуються також і до ЄМРПБ.

До початку функціонування ЄМРПБ та набуття чинності директиви про відновлення і надання допомоги банкам управління банківськими кризами буде, як і раніше, здійснюватися на основі національних режимів. Однак ці режими будуть максимально наближені один до одного на основі узгоджених принципів надання підтримки, зокрема принципу віднесення банківських збитків на акціонерів і кредиторів, а не на платників податків. Це наближення досягнуто завдяки перегляду в липні 2013 р. керівних настанов щодо надання державної допомоги банкам. Адекватний «розподіл тягаря» приватними інвесторами банку є відтепер обов'язковою умовою надання відповідної підтримки із залученням національних та європейських фінансових ресурсів (у тому числі Європейського стабілізаційного механізму).

Діяльність ЄМРПБ регулюватиметься двома документами: постановою щодо єдиного механізму роботи з проблемними банками, яка охоплюватиме основні аспекти цього механізму (правовим підґрунтям постанови є ст. 114 Договору про

функціонування ЄС, яка дозволяє вживати заходи з наближення положень законодавства держав-членів, спрямованих на створення або забезпечення функціонування внутрішнього ринку ЄС), і міжурядовою угодою між державами-членами, які беруть участь в ЄМРПБ, пов'язаною в деяких конкретних аспектах з Єдиним фондом підтримки проблемних банків (ЄФППБ). Міжурядова угода доповнює положення постанови і відповідає меті та завданням цього правового акта.

Сфера дії міжурядової угоди, яка укладається з метою уникнення будь-якого ризику подання судових позовів на вимогу Ради ЄС, буде чітко обмеженою. Вона стосуватиметься передусім таких питань: передачі внесків, зібраних відповідними органами держав-членів, національним відділенням ЄФППБ (які будуть об'єднані після завершення восьмирічного перехідного етапу); об'єднання фінансових ресурсів національних відділень (60 % протягом перших двох років і 6,7 % в кожному з наступних шести років); поповнення національних відділень; порядку залучення фінансових ресурсів для покриття витрат на надання допомоги проблемним банкам («каскад»); тимчасового кредитування (та його умов) між національними відділеннями; можливої участі в ЄМРПБ (та внеску до ЄФППБ) держав-членів, які не входять в зону євро; обумовленості процесу надання екстреної фінансової допомоги шляхом залучення тримачів облігацій; положень щодо компенсацій в інтересах тих держав-членів, які не беруть участь в ЄМРПБ.

В основі швидкого і рішучого централізованого процесу прийняття рішень в ЄМРПБ буде сильна Рада, її постійні члени, а також Європейська Комісія, Рада ЄС, ЄЦБ і національні органи роботи з проблемними банками. Рада ЄМРПБ (далі – Рада) готуватиме плани врегулювання кризової ситуації і безпосередньо працюватиме з усіма проблемними банками, які перебувають під прямим наглядом ЄЦБ, а також з транскордонними банками. У більшості випадків, коли потрібно буде вирішити проблеми банку єврозони або держави-члена – учасниці Банківського союзу, ЄЦБ повідомлятиме про це Раду, Європейську Комісію та відповідні національні органи роботи з проблемними банками.

Голова, заступник голови та 4 постійних члени Ради обиратимуться шляхом відкритої процедури і призначатимуться Радою ЄС після затвердження Європейським Парламентом на основі списку кандидатів, складеного Європейською Комісією. Рада засідатиме у двох конфігураціях. На пленарному засіданні Рада прийматиме всі

рішення загального характеру, а на виконавчому засіданні – рішення щодо окремих установ або банківських груп, які потребують підтримки з ЄФППБ на рівні меншому ніж 5 млрд євро. Рада відповідатиме перед Європейським Парламентом і Радою ЄС за всі прийняті нею рішення. Діяльність Ради фінансуватиметься за рахунок зборів з банків. Це будуть щорічні внески, відмінні від тих, що робитимуться в ЄФППБ, які покриватимуть витрати на персонал, адміністративні та інші супутні витрати Ради.

Рішення щодо того, чи є певна банківська установа банкрутом або наближається до банкрутства, є компетенцією ЄЦБ. Проте Рада зберігає за собою право прийняти таке рішення, якщо ЄЦБ не зробив цього на її прохання. Щоб мати можливість зробити таке визначення, Рада може запитувати від ЄЦБ будь-яку інформацію. На Раду також покладено відповідальність прийняття остаточного рішення щодо наявності альтернативного варіанта вирішення проблеми та щодо відповідності дій з надання допомоги банківській установі громадським інтересам. Така система гарантує своєчасність виявлення проблемних банківських установ.

Отже, рішення щодо надання підтримки приймається за умови, що:

- 1) банківська установа є банкрутом або наближається до банкрутства;
- 2) не існує жодного альтернативного приватного рішення;
- 3) це відповідає суспільним інтересам.

З огляду на це ЄМРПБ складається з ряду послідовних етапів:

1. ЄЦБ після консультацій з Радою, приймає рішення щодо наявності першої умови надання підтримки та інформує про це Європейську Комісію і Раду ЄС. Рада може прийняти таке рішення самостійно на виконавчому засіданні, якщо ЄЦБ протягом 3 днів після отримання інформації про такий намір Ради не приймає свого рішення.

2. Рада у тісній співпраці з ЄЦБ приймає на виконавчому засіданні рішення щодо наявності другої умови надання підтримки. ЄЦБ також може поінформувати Раду про відсутність альтернативного приватного рішення проблеми.

3. Упевнившись у наявності трьох умов, Рада на виконавчому засіданні приймає схему надання підтримки проблемній банківській установі й негайно, одразу після прийняття, передає її на розгляд Європейської Комісії.

- 4а. Упродовж 24 годин після передачі, Комісія або схвалює схему надання підтримки, або відхиляє її, беручи до уваги дискреційні аспекти цієї схеми у

випадках, не передбачених етапом 4б. Комісія обґрунтовує своє рішення щодо відхилення схеми.

4б. Протягом 12 годин після передачі Комісія може запропонувати Раді ЄС: відхилити (протягом 12 годин) схему надання підтримки на тій підставі, що вона не відповідає третій умові; або схвалити чи відхилити (протягом 12 годин) розмір передбаченої в схемі суми з ЄФППБ. Рада ЄС має обґрунтувати своє рішення щодо відхилення. Якщо Рада ЄС заперечує проти схеми надання підтримки на тій підставі, що вона не відповідає третій умові, банківська установа підлягає ліквідації відповідно до чинного національного законодавства.

5а. Схема надання підтримки може набути чинності лише за відсутності жодних заперечень з боку Ради ЄС або Європейської Комісії протягом 24 годин після її отримання.

5б. Протягом 8 годин Рада вносить зміни в схему надання підтримки відповідно до зауважень Європейської Комісії, висловлених нею на етапі 4а, або Ради ЄС, висловлених нею під час схвалення запропонованого Комісією розміру суми з ЄФППБ на етапі 4б [3].

Як видно зі структури ЄМРПБ всі рішення готуються та схвалюються Радою на її пленарному або виконавчому засіданнях. Однак з метою дотримання положень сформульованої Судом ЄС доктрини Мероні (дискреційні повноваження не можна передавати жодним органам, крім тих, які визначені договорами) дискреційні частини рішення мають бути прийняті інститутами, що зазначені в Лісабонському договорі (Європейська Комісія, Рада ЄС).

В ЄС наголошують на тому, що створення ЄМРПБ є частиною зусиль розвинених країн світу спрямованих на упередження руйнівних наслідків фінансово-економічних криз. Так, розроблений Радою з фінансової стабільності і схвалений країнами Великої індустріальної двадцятки (G20) документ «Ключові критерії ефективних режимів надання підтримки» вимагає від урядів створення механізмів надання підтримки великим, системоутворюючим банкам. Ситуація в інших частинах світу не є однорідною: у той час як у деяких країнах уже функціонують механізми надання підтримки, в інших – відбувається процес створення відповідної законодавчої бази. За своїми повноваженнями ЄМРПБ є аналогом центральних

органів надання підтримки проблемним банкам інших країн (наприклад, Федеральної корпорації страхування вкладів (FDIC) в США).

III. *Програма гарантування депозитів.* Для забезпечення середньострокової фінансової підтримки банку, який продовжує працювати під час своєї реструктуризації, постановою про ЄМРПБ засновано Єдиний фонд підтримки проблемних банків (ЄФППБ), який фінансуватимуть всі банки держав-членів – учасників ЄМРПБ. Цільовий рівень ЄФППБ становить близько 1% від гарантованих депозитів банків Банківського союзу (близько 55 млрд євро) впродовж восьмирічного періоду (може бути продовжений до 12 років, якщо виплачені з ЄФППБ суми перевищуватимуть половину його цільового рівня). Банківський сектор щорічно вноситиме близько 12,5 % від цільової суми (близько 6,8 млрд євро). Точна сума внеску окремого банку визначатиметься делегованим актом Європейської Комісії та виконавчим актом Ради ЄС з урахуванням характеристики ризику даного банку. Цільовий рівень матиме динамічний характер і автоматично зростатиме в міру зростання банківського сектору.

Протягом перехідного періоду ЄФППБ складатиметься з національних відділень, ресурси яких поступово стануть спільними протягом восьми років, починаючи з 40 % цих ресурсів протягом першого року. Національні відділення наповнюватимуться внесками банків, які збиратимуть відповідні органи держав-членів. Як уже зазначалось, процес передачі національних фінансових коштів до ЄФППБ та об'єднання ресурсів національних відділень буде обумовлений міжурядовою угодою між усіма державами-членами, які беруть участь в ЄМРПБ [5].

На саміті єврозони 29 червня 2012 р. було запропоновано, що, оскільки для банків зони євро був створений ефективний наглядовий механізм за участю ЄЦБ, Європейському стабілізаційному механізму (ЄСМ) може бути надана можливість безпосередньої рекапіталізації банків. У червні 2013 р. Єврогрупа погодила головні риси безпосередньої рекапіталізації банків Європейським стабілізаційним механізмом, які будуть відображені в організаційній структурі цього інструменту. Було вирішено, що максимальний кредитний ліміт ЄСМ для здійснення безпосередньої рекапіталізації банків буде зафіксовано на рівні 60 млрд євро. ЄЦБ буде готовий здійснювати повний нагляд з листопада 2014 р. Проте з моменту набуття чинності постанови щодо створення Єдиного механізму банківського нагляду

та за одностайним проханням ЄСМ, ЄЦБ може відразу взяти на себе безпосередній контроль за кредитною установою, що стане передумовою здійснення ЄСМ безпосередньої рекапіталізації, на виконання рішення, адресованого зацікавленим національним суб'єктам і національному органу фінансового контролю.

В Європейській Комісії зазначають, що на даному етапі не передбачається створення в межах Банківського союзу єдиної наднаціональної схеми гарантування вкладів фізичних осіб (на ранніх стадіях переговорів проти цієї ідеї категорично виступала Німеччина). Компромісний текст проекту директиви щодо гарантування вкладів передбачає, що кожна держава-член матиме національний фонд гарантування вкладів (100 тис. євро на одного вкладника в одному банку), який повинен належним чином фінансуватись *ex-ante* (0,8 % від депозитів, які підлягають відшкодуванню, мають бути зібрані в банках протягом десятирічного періоду). Терміни повернення грошей вкладникам будуть поступово зменшені з нинішніх 20 робочих днів до 7 робочих днів з 1 січня 2024 р. Зазначена директива також відкриває шлях до запровадження добровільного механізму взаємного запозичення між фондами гарантування вкладів різних держав-членів ЄС, який поки що є єдиною формою взаємного страхування, передбаченою на цьому етапі.

Процес створення Банківського союзу постійно залежить від досягнення нелегких компромісів між державами-членами. Амбіційний проект ЄС весь час знаходиться піддається критиці з боку деяких держав-членів, політиків, експертів, мас-медіа (промовистою у цьому контексті є назва редакційної статті газети *Financial Times* від 23 березня цього року – «Дуже недосконалий Банківський союз» [1]). Ось лише деякі з критичних зауважень:

- теоретично процес надання допомоги проблемному банку має завершитись якнайшвидше, аби уникнути ризиків ринкових потрясінь і масового зняття вкладів населенням, однак процес прийняття остаточного рішення включає в себе проведення численних засідань та залучення надто широкого кола суб'єктів та зацікавлених сторін (понад 100). Крім того, на думку експертів, за національними урядами, які мають мінімальні стимули до закриття проблемного банку, оскільки це може спровокувати відповідну політичну реакцію, зберігається право голосу;

- не виконується обіцянка про те, що тягар порятунку проблемного банку розділять між собою всі країни-члени єврозони (дійсно, широке використання

механізму залучення власників облігацій у процес надання банку екстреної фінансової допомоги означає, що вони в кінцевому підсумку повною мірою відчують справжню вартість ризиків, які беруть на себе). Таким чином, фінансова відповідальність за порятунок банку буде покладена переважно на плечі уряду держави-члена, з якої походить цей банк;

- розмір ЄФППБ є надто маленьким (усього лише 55 млрд євро, хоча є думки стосовно щонайменше 1 трлн євро), а восьмирічний період його створення – надто довгим;

- поліпшення або коригування положень основоположних угод Банківського союзу є досить складним процесом, оскільки, наприклад, питання ЄФППБ вирішуватимуться на міжурядовому рівні, де держави-члени матимуть право вето щодо внесення суттєвих змін;

- оскільки ризики єврозони не зникли і можуть знову виявитися під час наступної кризи, на ЄЦБ покладено величезну відповідальність з належного аудиту балансових звітів кредитних установ на предмет достатності їх капіталу. Ця оцінка має бути достовірною і дати можливість найбільшим банкам витримати черговий кризовий шок, однак в умовах недосконалого Банківського союзу будь-яка помилка ЄЦБ може надто дорого коштувати як євроні, так і ЄС у цілому [1; 7; 8; 9].

Однак лідери ЄС наполегливо підкреслюють, що хоча Банківський союз і не є досконалою конструкцією, він має вирішальне значення для виживання єврозони і всієї європейської економіки (якщо ЄС не перейде до повного фінансового, а отже, і політичного союзу, що дуже мало ймовірно).

Висновки. Створення Банківського союзу є найамбітнішим інтеграційним проектом ЄС з часу запровадження єдиної європейської валюти 14 років тому. Це також черговий рішучий крок на шляху поглиблення інтеграційних процесів, формування дедалі міцнішого союзу. Європейський Союз також у черговий раз довів, що повною мірою опанував мистецтво досягнення політичного компромісу щодо найскладніших та найчутливіших для національного суверенітету питань подальшої інтеграції. В ЄС визнають, що попереду ще багато роботи, але міцне підґрунтя вже сформовано. Україні, яка підписала з ЄС політичну частину Угоди про асоціацію і готується до підписання тієї частини угоди, яка передбачає створення глибокої та всеосяжної зони вільної торгівлі, необхідно врахувати європейський досвід і

невідкладно розпочати роботу над реформуванням власної фінансової та банківської системи, поступової адаптації національного законодавства у цій сфері до європейського.

Список використаних джерел

1. **A highly** imperfect banking union. – Access mode : www.ft.com/intl/cms/s/0/8a905794-b103-11e3-9f6f-00144feab7de.html#axzz2z7DF9VMS.
2. **A new** financial system for Europe. Financial reform at the service of growth. – Access mode : ec.europa.eu/internal_market/publications/docs/financial-reform-for-growth_en.pdf.
3. **A Single** Resolution Mechanism for the Banking Union – frequently asked questions. – Access mode : europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-295_en.htm?locale=en.
4. **Building** banking union. – Access mode : www.ecb.europa.eu/ssm/establish/html/index.en.html.
5. **Comprehensive** EU response to the financial crisis: substantial progress towards a strong financial framework for Europe and a banking union for the eurozone. – Access mode : europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-244_en.htm?locale=en.
6. **EU** parliament gives final nod to Banking union. – Access mode : euobserver.com/economic/123866.
7. **Fox B.** Who pays the bills in a banking union? / B. Fox. – Access mode : euobserver.com/economic/120835.
8. **Op-ed:** Euro needs more help to avoid another crisis / Bloomberg View. – Access mode : m.slttrib.com/slttrib/mobile3/57831813-219/euro-area-bank-banking.html.csp.
9. **Till** default do us part. A half-hearted banking union raises more risks than it solves. – Access mode : www.economist.com/news/finance-and-economics/21579024-half-hearted-banking-union-raises-more-risks-it-solves-till-default-do-us.
10. **Towards** a Genuine Economic and Monetary Union. – Access mode : www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/ec/134069.pdf.